

# Kadınlarda Yakın Partner Şiddeti ile Otomatik Düşünce ve Duygusal Zekâ Arasındaki İlişki: Tanımlayıcı Çalışma

## The Relationship Between Intimate Partner Violence and Automatic Thought and Emotional Intelligence in Women: Descriptive Study

 Bihter AKIN<sup>a</sup>,  Habibe BAY<sup>a</sup>

<sup>a</sup>Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye

**ÖZET Amaç:** Yakın partner şiddeti, dünya çapında yaygın bir sağlık sorunudur ve kadınları erkeklerden daha çok etkilemektedir. Bu şiddet fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismarın yanı sıra doğum kontrolü veya tıbbi bakım üzerindeki kontrolü içerebilmektedir. Çalışma, kadınlarda yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce ve duygusal zekâ arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olup, 15 Ocak 2022-01 Mayıs 2022 tarihleri arasında eş/partneri ile yaşayan toplam 308 kadın ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, “Kişisel Bilgi Formu”, “Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu”, “Otomatik Düşünceler Ölçeği” ve “Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği” kullanılarak araştırmacı tarafından toplanmıştır. Verilerin analizinde Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan kadınların %15,9’unun eş/partneri tarafından en az bir kere fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir. Eşi düşük eğitim seviyesine sahip, gelir durumu düşük ve eşi alkol kullanan kadınların aile içi şiddet açısından risk grubunda olduğu görülmektedir. Ayrıca yakın partner şiddeti ile otomatik olumsuz düşünce arasında pozitif, duygusal zekâ arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** Sağlık profesyonelleri, yakın partner şiddeti açısından risk grubundaki kadınları bilmeli ve bu gruptaki kadınları daha yakından takip etmelidir. Ayrıca aile içi şiddetin kadınların ruh sağlığı üzerindeki etkileri de dikkate alınarak risk grubundaki kadınların ruhsal durumları da değerlendirmeye alınmalıdır.

**ABSTRACT Objective:** Intimate partner violence is a common health problem worldwide affects women more than men. This violence can include physical, emotional, sexual and economic abuse, as well as contraception or control over medical care. The study was carried out to determine the relationship between intimate partner violence, automatic thought and emotional intelligence in women. **Material and Methods:** The research is descriptive and relationship-seeking type. The research was carried out with a total of 308 women living with their spouses/partners between January 15, 2022 and May 01, 2022. The data were collected by the researcher using the “Personal Information Form”, “Intimate Partner Violence Attitude Scale-Revised Form”, “Automatic Thoughts Questionnaire” and “Rotterdam Emotional Intelligence Scale”. Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis test and correlation analysis were used in the analysis of the data. **Results:** It was determined that 15.9% of the women participating in the study were exposed to physical violence at least once by their spouses/partners. It shows that women whose spouses have a low education level, low income level and whose spouse uses alcohol are in the risk group for domestic violence. In addition, it was determined that there was a positive relationship between intimate partner violence and automatic negative thinking, and a negative relationship between emotional intelligence. **Conclusion:** Health professionals should know the women in the risk group for intimate partner violence and should follow the women in this group more closely. In addition, considering the effects of domestic violence on women’s mental health, the mental status of women in the risk group should also be evaluated.

**Anahtar Kelimeler:** Şiddet; kadın; duygusal zekâ

**Keywords:** Violence; women; emotional intelligence

Yakın partner şiddeti, dünya çapında yaygın bir sağlık sorunudur ve kadınları erkeklerden daha çok etkiler. Bu şiddet fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismarın yanı sıra doğum kontrolü veya tıbbi bakım üzerindeki kontrolü içerebilmektedir.<sup>1</sup> Kadın-

ların %15-71’i yakın partner şiddetine maruz kalmaktadır.<sup>2</sup> Türkiye’de yapılan bir çalışmada, yaşanan bölge, yaş, eşin kötü alışkanlıklarının olması gibi değişkenlerin kadına yönelik aile içi şiddeti etkileyen faktörler arasında yer aldığı belirlenmiştir.<sup>3</sup> İstismara

**Correspondence:** Bihter AKIN

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye

**E-mail:** bihterakin@yahoo.com



Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences.

**Received:** 30 May 2022

**Received in revised form:** 22 Jul 2022

**Accepted:** 04 Aug 2022

**Available online:** 18 Aug 2022

2536-4391 / Copyright © 2022 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

uğrayan kişilerde, fiziksel ve cinsel şiddet sonucu oluşan yaralanmaların yanı sıra ruh sağlığı da olumsuz etkilenmektedir. Şiddet mağdurları arasında depresyon, kendine zarar verme ve intihar eğilimi sık görülmektedir.<sup>4</sup> Depresyonla birlikte kötü yaşam olayları, değersizlik, umutsuzluk, yetersizlik, suçlama gibi duygular olumsuz otomatik düşüncelere dönüşebilmektedir.<sup>5</sup> Otomatik düşünce, mantıksal bir sıralama izlemeyen, aniden oluşan bireylerin kendileri ile ilgili iç diyaloglarıdır.<sup>6</sup> Olumsuz otomatik düşünceler ise kişinin veri işleme sürecindeki ön yargı sonucu stresli durumları takiben hızla ortaya çıkan ve kişi tarafından değerlendirme yapmadan kabul edilen düşüncelerdir.<sup>6,7</sup> Yapılan çalışmalar otomatik olumsuz düşünceler ile depresyon arasında ilişki olduğunu göstermektedir.<sup>8,9</sup>

Duygusal zekâ, Salovey ve Mayer tarafından; bireylerin “duygular hakkında doğru muhakeme yürütmelerine ve düşünceyi geliştirmek için duyguları ve duygusal bilgiyi kullanma becerisine” olanak sağlayan bir dizi duygusal yeteneğin birleşimi olarak tanımlanmaktadır.<sup>10,11</sup> Yüksek duygusal zekâyâ sahip kişilerde depresif belirtiler daha az görülmekte ve aile içi ilişkiler daha sağlıklı yürütülebilmektedir.<sup>12,13</sup> Aile içi şiddete maruz kalan kadınların ise duygusal zekâları olumsuz etkilenmektedir.<sup>14</sup> Yakın partner şiddetinin kadınların ruh sağlığı ve duygusal zekâları üzerinde olumsuz etkileri olduğu bilinmekle birlikte literatürde yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce ve duygusal zekâ ilişkisini etkileyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma, kadınlarda yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce ve duygusal zekâ arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

## GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın evrenini 15 Ocak 2022-01 Mayıs 2022 tarihleri arasında Türkiye genelinde 18-49 yaş arasındaki tüm kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü G\*Power 3.1.7 programı (Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf-Almanya) ile hesaplanmıştır. Otomatik Düşünceler Ölçeği (ODÖ) bilinen puanı (56,62±17,84) kullanılarak 3 puanlık sapma içinde %90 güçle 305 kadın olarak örneklem sayısı belirlenmiş ve 308 kadına ulaşıldığında çalışma sonlandırılmıştır.<sup>15</sup> Anket formu surveyy.com

adresinden oluşturularak araştırmacıların sosyal medya hesaplarında paylaşılmıştır. Araştırmaya 18 yaş ve üzeri, evli ya da beraber yaşadığı partneri olan, gönüllü kadınlar dâhil edilmiştir. Çalışmaya katılma kriterleri aydınlatılmış onam kısmında açıklanmış ve kriterlere uyan kadının çevrim içi anket formunu doldurmaları istenmiştir. Çalışma Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak yapılmıştır.

## VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

### Kişisel bilgi formu

Araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak hazırlanmış kadınların sosyodemografik, obstetrik ve partnerine ait özelliklerini içeren 17 sorudan oluşmaktadır.<sup>16,17</sup>

### Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu

Fincham ve ark. tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe geçerlik güvenirliği Toplu-Demirtaş ve ark. tarafından yapılmıştır.<sup>16,17</sup> Ölçek 5’li Likert tiptedir ve en çok 85, en az 17 puan alınabilmektedir. Ölçeğin şiddet, kontrol ve istismar olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır ve ölçekten alınan yüksek puan saldırganlığın daha fazla kabul gördüğünü göstermektedir. Şiddet alt boyutundan 4-20, kontrol alt boyutundan 6-30, istismar alt boyutundan ise 7-35 puan alınmaktadır. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmasında toplam Cronbach alfa ( $\alpha$ ) değeri 0,72 olup, bu çalışmada 0,62 bulunmuştur.

### Otomatik Düşünceler Ölçeği

Ölçek Hollon ve Kendall tarafından geliştirilmiş olup, Türkçe geçerlik ve güvenirliği Sahin ve Sahin tarafından yapılmıştır.<sup>17,18</sup> Ölçek 5’li Likert tiptedir ve depresif dönemlerde akla gelen otomatik olumsuz düşünceleri ve bu düşüncelerin akla gelme sıklığını ölçmektedir. Ölçekten en fazla 150, en az 30 puan alınabilmektedir ve ölçekten alınan puanın yükselmesi otomatik olumsuz düşüncelerin daha çok ortaya çıktığını göstermektedir. Sahin ve Sahin’in çalışmasında ölçek toplam puan Cronbach alfa değeri 0,93, bu çalışmada ise 0,97 bulunmuştur.<sup>18</sup>

### Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği

Ölçek Pekaar ve ark. tarafından geliştirilmiş olup, Türkçe geçerlik güvenirliği Tanrıoğen ve Türker ta-

rafından yapılmıştır.<sup>19,20</sup> Ölçeğin “kendi duygularını kontrol”, “başkalarının duygularını kontrol”, “kendine duygularını değerlendirme” ve “başkalarının duygularını değerlendirme” olmak üzere 4 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 28, maksimum puan ise 140’tır. Ölçeğin genelinde Cronbach alfa değeri 0,93 düzeyinde elde edilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,95 bulunmuştur.

### Etik Açıklamalar

Araştırmanın yapılabilmesi için Selçuk Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan 29 Aralık 2021 tarih ve 2021/1926 sayı ile etik kurul onayı alınmıştır. Çalışmaya katılan kadınlardan çalışma ile ilgili ankete başlamadan önce “Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.” kutucuğunu işaretlemeleri istenmiştir.

### İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Kadınların bazı tanımlayıcı özelliklerine yönelik bilgilerin sayısı ve yüzde değerleri verilmiştir. Kadınların tanımlayıcı ve obstetrik/jinekolojik özellikleri ve ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılmasında değişkenler normal dağılım göstermediği için 3 ve daha fazla bağımsız ortalama arasındaki farkın anlamlılığının hesaplanmasında Kruskal-Wallis testi, bağımsız 2 grubun karşılaştırılması için de Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu (YİŞTÖ-GG) toplam ve alt boyutları ile ODÖ, Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği (RDZÖ) toplam ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için Spearman korelasyon analizi uygulanmıştır.

### BULGULAR

Kadınların yaş ortalaması 36,11±10,56 olup, eşlerinin yaş ortalaması ise 40,23±11,78’dir. Kadınların çoğunlukla (%41,2) ilköğretim, eşlerinin ise (%43,5) yükseköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Kadınların çoğunluğunun herhangi bir işte çalışmadığı ve %15,9’unun eş/partneri tarafından en az bir kere fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 2’de kadınların ve eş/partnerlerinin tanımlayıcı özellikleri ve ölçek puan ortalamalarının

karşılaştırılması gösterilmektedir. Kadınların yaş grupları, eğitim durumları ve eşlerinin yaş grupları arasında ölçek puan ortalamaları açısından anlamlı ilişki bulunmamıştır. Eşleri ortaöğretim mezunu olan kadınların diğer gruptakilere göre yakın partner şiddet ölçeği toplam ve kontrol alt boyut puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur. Çocuk sahibi olan kadınların olmayanlara göre otomatik düşünceler ölçek toplam puan ve duygusal zekâ kendi duygularını değerlendirme alt boyut puan ortalaması yüksektir. Geliri giderinden düşük olan kadınların geliri giderine denk ve yüksek olanlara göre yakın partner şiddeti toplam, kontrol alt boyutu daha yüksektir. Geliri giderinden fazla olanların ise diğer gruplara göre duygusal zekâ toplam, başkalarının duygularını değerlendirme ve başkalarının duygularını kontrol alt boyut toplam puanları daha yüksek bulunmuştur. Geniş ailede yaşayan kadınların yakın partner şiddeti toplam ve tüm alt boyut puan ortalamalarının çekirdek ailede yaşayan kadınlara göre yüksek olduğu belirlenmiştir. Çekirdek ailede yaşayanların ise duygusal zekâ toplam ve kendi duygularını değerlendirme alt boyut puan ortalamaları geniş ailede yaşayanlara göre yüksektir. Eşi çalışmayan ve alkol kullanan kadınların otomatik düşünce puanları daha yüksektir. Yine eşi çalışmayan kadınların duygusal zekâ kendi duygularını değerlendirme alt boyut puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Eşi/partneri tarafından en az bir kere fiziksel şiddete maruz kalan kadınların şiddet görmeyenlere göre otomatik düşünceler puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 3’te YİŞTÖ-GG toplam ve alt boyutları ile ODÖ, RDZÖ toplam ve alt boyutları arasındaki ilişki gösterilmektedir. Yakın partner şiddet algısı düzeyi otomatik düşünce arasında pozitif anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yine yakın partner şiddet düzeyi arttıkça duygusal zekâ toplam, kendi duygularını değerlendirme, başkalarının duygularını değerlendirme ve kendi duygularını kontrol alt boyut puanlarının azaldığı belirlenmiştir. YİŞTÖ-GG alt boyutu olan şiddet ve istismar alt boyutu ile otomatik düşünce arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. YİŞTÖ-GG alt boyutu olan şiddet, kontrol ve istismar ile RDZÖ toplam ve bazı alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

**TABLO 1:** Kadınların ve eş/partnerlerinin bazı tanımlayıcı özellikleri.

Değişkenler	n (%)	Değişkenler	n (%)
<b>Yaş grupları</b>		<b>Eşlerinin yaş grupları</b>	
18-30 yaş arası	99 (32,1)	18-30 yaş arası	80 (25,9)
31-40 yaş arası	85 (27,6)	31-40 yaş arası	63 (20,5)
41 yaş ve üzeri	124 (40,3)	41 yaş ve üzeri	165 (53,6)
<b>Öğrenim düzeyleri</b>		<b>Eşlerinin öğrenim düzeyleri</b>	
İlköğretim	127 (41,2)	İlköğretim	93 (30,2)
Ortaöğretim	67	Ortaöğretim	81 (26,3)
Yükseköğretim	114 (37,0)	Yükseköğretim	134 (43,5)
<b>Çalışma durumu</b>		<b>Aile tipi</b>	
Çalışıyor	62 (20,1)	Çekirdek aile	278 (90,3)
Çalışmıyor	246 (79,9)	Geniş aile	30 (9,7)
<b>Sağlık güvencesi durumu</b>		<b>Aylık gelir durumu algısı</b>	
Var	279 (90,6)	Gelir giderden az (düşük)	94 (30,5)
Yok	29 (9,4)	Gelir gidere denk (orta)	187 (60,7)
		Gelir giderden fazla (yüksek)	27 (8,8)
<b>Medeni durumu</b>		<b>Sigara kullanma durumu</b>	
Evli	249 (80,8)	Kullanıyor	29 (9,4)
Bekâr	59 (19,2)	Kullanmıyor	279 (90,6)
<b>Çocuk sahibi olma durumu</b>		<b>Alkol kullanma durumu</b>	
Evet	235 (76,3)	Kullanıyor	15 (4,9)
Hayır	73 (23,7)	Kullanmıyor	293 (95,1)
<b>Eşin çalışma durumu</b>		<b>Eşin sigara kullanma durumu</b>	
Çalışıyor	279 (90,6)	Kullanıyor	168 (54,5)
Çalışmıyor	29 (9,4)	Kullanmıyor	140 (45,5)
<b>Eş/partner tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumu</b>		<b>Eşin alkol kullanma durumu</b>	
Evet	49 (15,9)	Kullanıyor	50 (16,2)
Hayır	259 (84,1)	Kullanmıyor	258 (83,8)

## TARTIŞMA

Çalışmadan elde edilen veriler kadınlarda yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce ve duygusal zekâ arasındaki ilişki hakkında bilgi vermektedir. Kadınların %15,9'unun eş/partneri tarafından en az bir kere fiziksel şiddete maruz kaldığı, eşi ortaöğretim mezunu olan kadınların ilköğretim ve yükseköğretim mezunu olanlara göre yakın partner şiddeti ölçek puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Türkiye'de yapılan çalışmalarda kadınların aile içi şiddete maruz kalma oranlarının %14,4-37,5 arasında değiştiği belirlenmiştir.<sup>21-24</sup> Bazı çalışmalarda, kadınların ve eşlerinin eğitim düzeyi ile aile içi şiddet arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir.<sup>24,25</sup> Aşkın ve Aşkın'ın aile içi şiddet nedeniyle sığınma evlerinde kalan kadınlarla yaptığı çalışmada kadınların ve eşlerinin

düşük eğitim düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.<sup>26</sup> Literatür ve çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda eşin eğitim düzeyi ile partner şiddeti arasında ilişki olduğu söylenebilir.

Geniş ailede yaşayan kadınların YİŞTÖ-GG toplam ve tüm alt boyut puanlarının; geliri giderden az olan kadınların YİŞTÖ-GG toplam ve kontrol alt boyut puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Literatür de düşük sosyoekonomik düzey ile aile içi şiddet arasında pozitif bir ilişki olduğu görüşünü desteklemektedir.<sup>25-27</sup> Eşi alkol kullanan kadınların YİŞTÖ-GG şiddet alt boyut puanının alkol almayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Karaçam ve ark. da çalışmasında eşi alkol kullanan kadınların aile içi şiddet görmelerini etkileyen önemli bir etken olduğunu bulmuştur.<sup>21</sup> Başka bir çalışmada, birinci derece erkek akrabasında alkol kö-

TABLO 2: Kadınların ve eş/partnerlerinin tanımlayıcı özellikleri ile ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Değişkenler	Toplam		YİŞTÖ-GG alt boyutları		İstisnar		Toplam ODÖ		Toplam RDZÖ		RDZÖ alt boyutları		Başka kalının duygularını değerlendirme		Kendi duygularını kontrol		Başka kalının duygularını kontrol	
	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	Şiddet	Kontrol	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG	YİŞTÖ-GG
Yaş grupları																		
18-30 yaş arası	35,74±6,81	24,00±5,91	16,54±3,52	23,84±6,02	59,85±27,09	98,70±13,20	26,66±4,70	24,13±5,48	22,76±5,32	23,74±6,02								
31-40 yaş arası	36,24±8,48	22,77±6,24	17,69±4,00	22,51±6,36	55,96±21,92	96,03±16,59	25,57±5,63	23,73±5,78	23,66±5,30	22,76±6,66								
41 yaş ve üzeri	34,33±7,94	22,83±6,74	16,13±4,45	22,52±6,63	54,94±23,66	98,14±21,32	26,34±5,78	25,00±5,79	23,05±6,28	22,40±6,78								
P*	0,261	0,482	0,227	0,482	0,074	0,827	0,232	0,401	0,576	0,482								
Eş/partner yaş grupları																		
18-30 yaş arası	36,25±7,00	6,18±3,57	16,26±3,80	13,80±4,64	59,55±30,13	95,20±17,32	26,41±5,36	23,54±5,72	22,28±5,99	22,96±6,35								
31-40 yaş arası	36,00±7,69	6,42±4,48	16,52±2,55	12,75±3,61	60,52±19,76	98,33±14,24	25,74±4,26	25,33±4,57	23,50±4,25	23,74±5,85								
41 yaş ve üzeri	35,58±8,53	6,10±3,94	17,00±4,03	12,51±3,60	53,20±22,41	95,70±20,74	26,17±5,99	23,90±5,73	23,32±6,25	22,29±6,43								
P*	0,679	0,476	0,823	0,476	0,005	0,367	0,495	0,285	0,971	0,219								
Öğrenim düzeyleri																		
İlköğretim	35,46±8,14	5,76±3,30	16,89±3,97	12,52±3,62	53,49±21,44	95,87±20,97	26,18±6,19	23,75±5,95	23,32±6,28	22,61±6,56								
Ortaöğretim	37,65±7,51	7,22±4,65	16,75±3,25	14,04±3,90	57,50±23,39	98,46±18,82	26,10±5,12	25,04±5,06	24,91±4,95	22,40±6,55								
Yükseköğretim	34,46±7,98	6,01±3,95	16,51±3,25	12,64±4,13	59,14±27,33	95,13±15,30	26,08±4,78	24,07±5,18	21,78±5,37	23,18±5,80								
P*	0,240	0,071	1,165	0,071	0,399	0,990	0,610	0,429	0,425	0,071								
Eşlerinin öğrenim düzeyleri																		
İlköğretim	35,85±7,17	5,85±3,45	16,61±3,61	13,04±3,04	56,01±22,32	95,01±20,31	26,26±6,28	23,97±5,72	22,97±5,80	21,80±6,75								
Ortaöğretim	38,53±8,27	7,83±5,46	18,26±4,04	12,75±4,17	54,97±22,85	98,31±19,23	26,91±5,46	23,39±5,67	24,85±5,86	23,14±6,29								
Yükseköğretim	34,35±7,77	5,52±2,98	16,06±3,42	12,79±4,30	57,05±25,96	96,02±17,31	25,69±4,89	24,58±5,29	22,47±5,68	23,27±5,92								
P*	0,006	0,830	0,001	0,836	0,979	0,931	0,357	0,126	0,515	0,266								
Çalışma durumu																		
Çalışıyor	32,91±9,18	5,23±2,75	17,23±5,03	12,41±3,21	63,02±25,64	94,31±18,69	24,90±5,70	24,17±4,76	22,78±5,022,45±5,32	22,85±6,55								
Çalışmıyor	36,12±7,62	6,35±4,05	16,62±3,37	12,96±4,02	54,82±23,53	96,69±18,71	26,48±5,40	24,12±5,72	23,22±5,90	22,04±5,35								
P**	0,198	0,826	0,454	0,826	0,146	0,715	0,700	0,219	0,939	0,826								
Çocuk sahibi olma durumu																		
Var	35,96±8,34	6,18±3,86	17,06±3,75	13,02±3,82	53,71±21,25	97,00±19,15	26,32±5,65	24,21±5,64	23,48±5,61	22,96±6,52								
Yok	33,88±6,43	5,98±3,88	15,48±3,26	12,27±4,11	65,80±30,95	93,14±16,76	25,42±4,85	23,84±5,03	21,84±6,36	22,04±5,35								
P**	0,239	0,460	0,018	0,460	0,036	0,251	0,039	0,725	0,415	0,658								
Aylık gelir durumu algısı																		
Gelir gidenen az (düşük)	37,94±7,76	6,51±4,25	17,23±3,12	13,65±4,18	54,22±20,89	97,98±18,49	25,92±5,95	24,29±5,41	23,16±5,68	24,59±6,12								
Gelir gidene denk (orta)	34,62±8,05	6,03±3,85	16,59±4,08	12,44±3,76	59,12±26,10	94,74±18,19	26,09±5,29	23,80±5,51	23,15±5,72	21,69±6,05								
Gelir gidenen fazla (yüksek)	34,21±6,93	5,68±2,02	15,88±2,29	13,11±3,41	41,88±8,50	102,85±23,77	27,57±5,59	27,00±5,54	22,71±7,55	25,57±7,12								
P*	0,036	0,090	0,002	0,304	0,139	0,009	0,112	0,000	0,061	0,001								

TABLO 2: Kadınların ve eş/partnerlerinin tanımlayıcı özellikleri ile ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılması (devamı).

Değişkenler	YİŞTÖ-GG alt boyutları				RDZÖ alt boyutları				
	Toplam YİŞTÖ-GG X̄±SS	Şiddet X̄±SS	Kontrol X̄±SS	İstisna X̄±SS	Toplam ODÖ X̄±SS	Toplam RDZÖ X̄±SS	Kendi duygularını değerlendirme X̄±SS	Başkalarının duygularını değerlendirme X̄±SS	Başkalarının duygularını kontrol X̄±SS
Aile tipi									
Çekirdek aile	35,26±8,05	6,10±3,93	16,58±3,70	12,80±3,95	55,83±24,45	96,45±18,84	26,20±5,49	24,28±5,55	23,14±5,87
Geniş aile	40,23±5,49	6,92±2,10	19,15±2,88	13,76±2,52	63,15±15,60	88,00±12,11	24,00±5,55	20,00±0,75	22,75±3,88
p**	0,001	0,030	0,005	0,030	0,013	0,314	0,027	0,004	0,063
Eş çalışma durumu									
Çalışıyor	35,61±8,17	6,03±3,73	16,83±3,75	13,05±3,89	54,14±20,75	97,44±18,48	26,60±5,54	24,20±5,51	23,46±5,62
Çalışmıyor	35,11±7,27	6,65±4,44	16,21±3,48	11,92±3,79	66,55±34,66	90,21±18,72	23,92±4,72	23,80±5,56	21,58±6,45
p**	0,543	0,482	0,482	0,416	0,017	0,180	0,003	0,489	0,323
Eş alkol kullanma durumu									
Kullanıyor	37,74±9,49	7,62±5,53	16,58±4,38	13,67±3,86	73,22±33,49	94,41±19,98	23,35±4,72	24,58±5,08	23,64±5,93
Kullanmıyor	35,16±7,70	5,90±3,47	16,75±3,60	12,73±3,89	53,52±21,03	96,46±18,50	26,26±5,62	24,06±5,59	23,04±5,79
p**	0,463	0,037	0,879	0,422	0,003	0,247	0,433	0,806	0,887
Eş/partner tarafından fiziksel şiddete maruz kalma durumu									
Evet	34,50±9,07	7,17±4,97	17,40±4,10	13,37±4,07	68,81±20,53	95,96±17,38	25,06±4,76	24,51±4,04	22,93±5,18
Hayır	35,66±7,86	6,00±3,67	16,63±3,65	12,79±3,87	54,53±24,04	96,19±18,93	26,29±5,59	24,07±5,71	23,15±5,91
p**	0,498	0,532	0,532	0,266	0,001	0,532	0,534	0,829	0,525

\*Kruskal-Wallis testi; \*\*Mann-Whitney U testi; Anlamlı fark olan p değerleri koyu renk ile gösterilmiştir; YİŞTÖ-GG: Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu; RDZÖ: Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği; ODÖ: Otomatik Düşünceler Ölçeği; SS: Standart sapma.

tüye kullanımı olan kadınların daha fazla aile içi şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir.<sup>28</sup> Literatür ve bu çalışmadan elde edilen bulgular sonucunda eşi düşük eğitim seviyesine sahip, gelir durumu düşük ve eşi alkol kullanan kadınların aile içi şiddet açısından risk grubunda olduğu söylenebilir.

Otomatik düşünceler ile kadınların ve partnerlerinin tanımlayıcı özellikleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuk sahibi olmayanların olara göre geniş ailede yaşayanların çekirdek ailede yaşayanlara göre eşi çalışmayanların çalışanlara göre eşi alkol kullananların kullanmayanlara göre eş/partneri tarafından şiddet görenlerin görmeyenlere göre daha fazla otomatik olumsuz düşünceye sahip olduğu görülmektedir. Şahin çalışmasında, eşinin ebeveyniyle aynı apartmanda yaşayan kadınların daha fazla otomatik düşünce kalıbına sahip olduğunu belirlemiştir.<sup>29</sup> Araştırmacıların bildiği kadarıyla literatürde yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce arasındaki ilişkiyi belirleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak ev ortamında yaşanan huzursuzluğun kadının psikolojisini olumsuz yönde etkilemesi ve eşi alkol kullanan ve eş/partneri tarafından şiddet gören kadınların daha fazla otomatik olumsuz düşünceye maruz kalması beklenen bir durumdur.

Kadınların duygusal zekâ ile tanımlayıcı özellikleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise çocuk sahibi olanların olmayanlara göre kendi duygularını değerlendirme alt boyut puanının, geliri giderden yüksek olanların RDZÖ toplam, başkalarının duygularını değerlendirme ve başkalarını kontrol alt boyut puanının, eşi

**TABLO 3:** YİŞTÖ-GG toplam ve alt boyutları ile ODÖ, RDZÖ toplam ve alt boyutları arasındaki ilişki.

	YİŞTÖ-GG toplam	Şiddet	Kontrol	İstismar
ODÖ toplam	r: 0,153 p: 0,003	r: 0,660 p: 0,000	r: 0,013 p: 0,455	r: 0,216 p: 0,000
RDZÖ toplam	r: -0,263 p: 0,000	r: -0,280 p: 0,005	r: -0,163 p: 0,035	r: -0,177 p: 0,005
RDZÖ kendi duygularını değerlendirme	R: -0,127 p: 0,034	R: -0,076 p: 0,199	r: -0,076 p: 0,231	r: -0,075 p: 0,219
RDZÖ başkalarının duygularını değerlendirme	R: -0,280 p: 0,000	R: -0,196 p: 0,001	R: -0,290 p: 0,000	R: -0,122 p: 0,049
RDZÖ kendi duygularını kontrol	R: -0,244 p: 0,000	R: -0,101 p: 0,092	r: -0,151 p: 0,019	r: -0,217 p: 0,000
RDZÖ başkalarının duygularını kontrol	R: -0,018 p: 0,821	R: -0,082 p: 0,160	R: -0,015 p: 0,782	R: 0,039 p: 0,516

Spearman korelasyon analizi; YİŞTÖ-GG: Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu; ODÖ: Otomatik Düşünceler Ölçeği; RDZÖ: Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği.

alkol kullananların başkalarını kontrol alt boyut puanının yüksek olduğu görülmektedir. Ası Karakaş ve Küçükkoğlu hemşirelerle yaptığı çalışmada, gelir seviyesi arttıkça duygusal zekânın da artış gösterdiğini belirlemiştir.<sup>30</sup> Başka bir çalışmada, aile içi şiddete maruz kalan kadınların duygusal zekâ düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir.<sup>14</sup> Hem şiddet faileri popülasyonunda hem de genel popülasyonda düşük duygusal zekâ ile şiddet eğilimi arasında bağlantı bulunmaktadır.<sup>31</sup>

Yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce ve duygusal zekâ arasındaki ilişkiye bakıldığında ise yakın partner şiddet algısı arttıkça otomatik düşüncenin de arttığı ancak duygusal zekânın azaldığı görülmektedir. Literatürde yakın partner şiddeti ile otomatik düşünce arasındaki ilişkiyi belirleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak yakın partner şiddetine maruz kalan kadınlarda depresyon ve intihar düşüncesi sık görülmektedir ve depresyon eğilimi olan bireylerde otomatik olumsuz düşünce daha çok görülmektedir.<sup>32-34</sup> Bununla birlikte aile içi şiddete maruz kalan kadınlarda duygusal zekâyı oluşturan yetenek ve beceriler aile içi şiddete maruz kalmayan kadınlara göre daha az gelişim göstermektedir.<sup>14,31</sup> Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve literatür, aile içi şiddete maruz kalan kadınların daha çok otomatik olumsuz düşünceye sahip olduğunu, aynı zamanda bu kadınların duygularını tanımadada daha kötü oldukları ve bunları hayatlarında aile içi şiddete maruz

kalmayan kadınlara göre daha düşük derecede kullanabildiklerini göstermektedir.

## SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgular kadınların %15,9'unun eş/partneri tarafından en az bir kere fiziksel şiddete maruz kaldığını, eşi düşük eğitim seviyesine sahip, gelir durumu düşük ve eşi alkol kullanan kadınların aile içi şiddet açısından risk grubunda olduğunu göstermektedir. Ayrıca yakın partner şiddeti ile otomatik olumsuz düşünce arasında pozitif, duygusal zekâ arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

## ÖNERİLER

Özellikle birinci basamak sağlık kuruluşunda çalışan sağlık profesyonelleri yakın partner şiddeti açısından risk grubundaki kadınları bilmeli ve bu gruptaki kadınları daha yakından takip etmelidir. Ayrıca aile içi şiddetin kadınların ruh sağlığı üzerindeki etkileri de dikkate alınarak risk grubundaki kadınların ruhsal durumları değerlendirilmeye alınmalıdır.

### Finansal Kaynak

*Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme*

sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

### Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

### Yazar Katkıları

**Fikir/Kavram:** Bihter Akın, Habibe Bay; **Tasarım:** Bihter Akın; **Denetleme/Danışmanlık:** Bihter Akın, Habibe Bay; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Bihter Akın, Habibe Bay; **Analiz ve/veya Yorum:** Bihter Akın, Habibe Bay; **Kaynak Taraması:** Bihter Akın, Habibe Bay; **Makalenin Yazımı:** Bihter Akın, Habibe Bay; **Eleştirel İnceleme:** Bihter Akın; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Bihter Akın.

## KAYNAKLAR

- Dicola D, Spaar E. Intimate partner violence. Am Fam Physician. 2016;94(8):646-51. [PubMed]
- Lutgendorf MA. Intimate partner violence and women's health. Obstet Gynecol. 2019;134(3):470-80. [Crossref] [PubMed]
- Alkan Ö, Cansu Yılmaz F, Abar H. Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddeti etkileyen faktörlerin sıralı probit regresyon modeliyle belirlenmesi [The determination of factors affecting domestic violence against women in Turkey using ordered probit regression models]. Journal of the Human & Social Science Researches. 2020;9(5):3338-60. [Crossref]
- Bulut M, Aslan R, Arslantaş H. Kabul edilmemesi gereken toplumsal bir gerçek: yakın partner şiddeti [A social fact that should not be accepted: intimate partner violence]. Sakarya Tıp Dergisi. 2020;10(2):334-47. [Crossref]
- Flett AL, Haghbin M, Pynchyl TA. Procrastination and depression from a cognitive perspective: an exploration of the associations among procrastinatory automatic thoughts, rumination, and mindfulness. Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy. 2016;34(3):169-86. [Crossref]
- Yıldız M. Üniversite öğrencilerinde fonksiyonel olmayan tutumların ve olumsuz otomatik düşüncelerin depresyona etkisi [The effect of dysfunctional attitude and negative automatic thoughts on depression in university students]. National Journal of Education Academy. 2017;1(1):1-7. [Link]
- Du X, Luo W, Shen Y, Wei D, Xie P, Zhang J, et al. Brain structure associated with automatic thoughts predicted depression symptoms in healthy individuals. Psychiatry Res. 2015;232(3):257-63. [Crossref] [PubMed]
- Kwon S-M, Oei TP. Differential causal roles of dysfunctional attitudes and automatic thoughts in depression. Cognitive Therapy and Research. 1992;16(3):309-28. [Crossref]
- Wang Y, Wang X, Liu F, Jiang X, Xiao Y, Dong X, et al. Negative life events and antenatal depression among pregnant women in rural china: the role of negative automatic thoughts. PLoS One. 2016;11(12):e0167597. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Mayer JD, Roberts RD, Barsade SG. Human abilities: emotional intelligence. Annu Rev Psychol. 2008;59:507-36. [Crossref] [PubMed]
- Salovey P, Mayer JD. Emotional intelligence. Imagination, Cognition and Personality. 1990;9(3):185-211. [Crossref]
- Gomez-Baya D, Mendoza R, Paino S, de Matos MG. Perceived emotional intelligence as a predictor of depressive symptoms during mid-adolescence: a two-year longitudinal study on gender differences. Personality and Individual Differences. 2017;104:303-12. [Crossref]
- Petrides KV, Mikolajczak M, Mavroveli S, Sanchez-Ruiz M-J, Furnham A, Pérez-González J-C. Developments in trait emotional intelligence re- search. Emotion Review. 2016;8(4):335-41. [Crossref]
- Tsirigotis K, Łuczak J. Emotional intelligence of women who experience domestic violence. Psychiatr Q. 2016;87(1):165-76. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Tümkiye S, İflazoğlu UA, Ç.Ü. sınıf öğretmenliği öğrencilerinin otomatik düşünce ve problem çözme düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi [An investigation of automatic thought and problem solving levels of students in classroom teaching unit of Çukurova University according to some socio-demographic variables]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2000;6(6):143-58. [Link]
- Fincham FD, Cui M, Braithwaite S, Pasley K. Attitudes toward intimate partner violence in dating relationships. Psychol Assess. 2008;20(3):260-9. [Crossref] [PubMed]
- Toplu Demirtaş E, Hatipoğlu-Sümer Z, Fincham FD. Intimate partner violence in Turkey: the Turkish intimate partner violence attitude scale-revised. Journal of Family Violence. 2017;32(3):349-56. [Crossref]
- Sahin NH, Sahin N. Reliability and validity of the Turkish version of the Automatic Thoughts Questionnaire. J Clin Psychol. 1992;48(3):334-40. [Crossref] [PubMed]
- Pekaar KA, Bakker AB, van der Linden D, Born MP. Self-and other-focused emotional intelligence: development and validation of the Rotterdam Emotional Intelligence Scale (REIS). Personality and Individual Differences. 2018;120:222-33. [Crossref]
- Tanrıoğen A, Türker Y. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği Türkçeye uyarlanması [Adaptation of Rotterdam Emotional Intelligence Scale to Turkish]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2019;47:348-69. [Crossref]
- Karaçam Z, Çalışır H, Dündar E, Altuntaş F, Avcı HC. Evli kadınların aile içi şiddet görmelerini etkileyen faktörler ve kadınların şiddete ilişkin bazı özellikleri [Factors affecting domestic violence against married women and women's some characteristics relation with violence]. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2006;22(2):71-88. [Link]
- TÜİK. Kadına yönelik aile içi şiddet istatistikleri. Accessed 01.05.2022. [Link]
- Cengiz Özyurt B, Deveci A. Manisa'da kırsal bir bölgedeki 15-49 yaş evli kadınlarda depresif belirti yaygınlığı ve aile içi şiddetle ilişkisi [The relationship between domestic violence and the prevalence of depressive symptoms in married women between 15 and 49 years of age in a rural area of Manisa, Turkey]. Türk Psikiyatri Dergisi. 2010;21(1):10-6. [Link]
- Efe ŞY, Ayaz S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı [Domestic violence against women and women's opinions related to domestic violence]. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2010;11(1):23-9. [Link]



25. Tel H, Kocataş S, Güler N, Aydın HT, Gündoğdu NA. Evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumu ve etkileyen faktörler [Status of domestic violence exposure among married women and the affecting factors]. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*. 2019;256-64. [[Crossref](#)]
26. Aşkın EÖ, Aşkın U. Kadına yönelik aile içi şiddet ve yoksulluk ilişkisi: aile içi şiddet mağduru kadınlar üzerine bir araştırma [Relationship between poverty and domestic violence against women: a research on domestic violent women]. *Kapadokya Akademik Bakış*. 2017;1(2):16-37. [[Link](#)]
27. Kurt E, Yorguner Kupeli N, Sonmez E, Bulut NS, Akvardar Y. Psikiyatri polikliniğine başvuran kadınlarda aile içi şiddet yaşantısı [Domestic violence among women attending to psychiatric outpatient clinic]. *Arch Neuropsychiatry*. 2018;55:22-8. [[Link](#)]
28. Yüksel G, Nebioğlu M, Özer Ü, Eroğlu Y. Birinci derece erkek akrabalarında alkol kullanım bozukluğu olan kadın majör depresyon olgularında aile içi şiddetle ilişkili özellikler, depresyon ve anksiyete [Domestic violence, depression and anxiety among depressive female patients with first degree male relatives diagnosed as alcohol use disorders]. *Türk Psikiyatri Dizi*. 2014;1(4):2-7. [[Link](#)]
29. Şahin H. Evli bireylerin otomatik düşünce kalıplarının evlilik uyumu üzerindeki etkisi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi; 2017. Erişim tarihi: 01.05.2022 Erişim adresi: [[Link](#)]
30. Asi Karakaş S, Küçüköğlü S. Bir eğitim hastanesinde çalışan hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri [Emotional intelligence levels of nurses who employee in an education hospital]. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2011;14(3):8-13. [[Link](#)]
31. Winters J, Clift RJ, Dutton DG. An exploratory study of emotional intelligence and domestic abuse. *Journal of Family Violence*. 2004;19(5):255-67. [[Crossref](#)]
32. Satyanarayana VA, Chandra PS, Vaddiparti K. Mental health consequences of violence against women and girls. *Curr Opin Psychiatry*. 2015;28(5):350-6. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
33. Haritonova NK, Kachaeva MA, Kazakovtsev BA, Vasianina VI, Shishkina OA. Depressii u zhenshchin-zhertv domashnego nasiliia (sudebno-psikhiatricheskie nabliudeniia) [Depression in women - the victims of domestic violence (forensic psychiatry aspects)]. *Zh Nevrol Psikhiatr Im S S Korsakova*. 2019;119(1. Vyp. 2):34-8. Russian. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
34. Ahmadzad-Asl M, Davoudi F, Zarei N, Mohammad-Sadeghi H, Rasoulian M. Domestic violence against women as a risk factor for depressive and anxiety disorders: findings from domestic violence household survey in Tehran, Iran. *Arch Womens Ment Health*. 2016;19(5):861-9. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]